Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація
"Svoboda" 30 Montgomery St
Jersey City N J 07302
Телефони (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК ХС Ч. 66. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 9-го КВІТНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, APRIL 9, 1983 No. 66. VOL. XC.

Чотири Округи УНСоюзу відбудуть збори

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Організаційний Відділ УНСоюзу інформує, що в суботу, 16-го і неділю, 17-го квітня ц. р. чотири союзові Округи а саме Бостон, Масс., Твердого Вугілля—Шамокін, Па. Вунсакет, Р.Ай., і Рочестер, Н.Й., будуть мати свої Річні збори для вибору управ, затвердження пляну праці та полагодження біжучих загальних справ.

В суботу, 16-го квітня ц.р., відбудуться Річні збори Окружного Комітету відділів УНСоюзу Бостону і стейту Мейн. Наради відбудуться о год. 6-ій вечора в залі української католицької церкви, при 148 Форрест Гіллс вул., Джемейка Плейн,-- Масс. Окружний Комітет очолюють: Володимир Гетьманський—голова, Дмитро Ґалонзка—секретар, Дмитро Мельник—касир і д-р Іван Ділюк—голова Контрольної комісії. Екзекутивний Комітет УНСоюзу під час нарад буде репрезентувати головний організатор Степан Гавриш, який буде і головним промовцем.

В неділю, 17-го квітня ц.р. відбудуться Річні збори в трьох союзових Округах. Будуть Річні збори Округи Твердого Вугілля- Шамокін, яка була колискою „Батька Союзу" тому 89 років. Наради відбудуться о год. 2-ій по полудні в залі української католицької церкви св. Михаїла, при Вест Оак і 2-ій вулиці у Фреквіллі, Па. Окружний Комітет очолюють: Тимко Бутрей—голова, Галина Словік—секретар і Адольф Словік—касир. Екзекутивний Комітет УНСоюзу під час нарад буде репрезентувати головний предсідник д-р Іван Флис, який буде головним промовцем.

Також в неділю, 17 квітня ц.р., відбудуться Річні збори Округи Вунсакет. Наради є запляновані на 1-шу годину по полудні в залі української православної церкви св. Михаїла, при 74 Гарріс авеню у Вунсакеті, Ровд Айленд. Комітет Округи очолюють: Леон Гардінг—голова, Дмитро Василик і Антін Камфоніг—секретарі, та Джснет Барделл—касир. Екзекутивний Комітет УНСоюзу на нарадах буде репрезентувати головний організатор С. Гавриш.

Слід згадати, що після нарад округи Бостону, Твердого Вугілля—Шамокін і Вунсакет буде висвітлений фільм УНСоюзу „За стерном долі".

У неділю, 17-го квітня ц.р., відбудуться також Річні збори Округи Рочестер. Наради запляновані на год. 2:30 по полудні в залі Українського Народного Дому, при 831 Джозеф авеню в Рочестері. Окружний Комітет очолюють: Константин Шевчук- почесний голова, головний радний Володимир Гавриляк- діючий голова, Дмитро Пристай- секретар і М.Лилак- касир. Головний Уряд УНСоюзу на нарадах буде репрезентувати головний радний В.Гавриляк, який буде теж головним промовцем. Учасником нарад також буде старший обласний організатор Василь Оріховський.

Порядок нарад згаданих чотирьох Округ буде майже цей самий: відкриття, вибір президій, читання протоколів з минулих річних зборів, звіти Управ і Контрольних Комісій, дискусії над звітами, вибір нових Управ та Контрольних комісій, доповіді представників Головного Уряду, запити до них, а відтак затвердження пляну праці на біжучий рік.

Якщо говорити про плян праці на біжучий рік, то найважливішим є виконання організаційних квот, призначених для Округ. Також важливим є і це, що Округи повинні святочно відзначити роковини союзових видань, а саме, 90-річчя „Свободи", 50-річчя англомовного „Українського Тижневика" і 30-річчя журналу „Веселка".

До участи в Річних зборах управи Округ Бостону, Твердого Вугілля—Шамокін, Вунсакету і Рочестеру запрошують всіх делеґатів 30-ої Конвенції УНСоюзу, як також урядовців всіх відділів, приналежних до згаданих Округ.

На висвітлення фільму „За стерном долі" в Округах запрошують всіх членів Союзу і всіх громадян. Вступ для всіх вільний, гостей будуть радо вітати.

ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ УНС ВІДБУВ НАРАДИ, СХВАЛИВ РЕЗОЛЮЦІЮ У СПРАВІ ПРАВОПОРЯДКУ В ГРОМАДІ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — „Ми, головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, ... вислухавши інформаційних звідомлень наших представників: головного предсідника д-ра Івана Флиса в Комітеті за Правопорядок в УККА і головного касира мгр Уляну Дячук у Крайовому Громадському Комітеті в ЗСА для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в роках 1932-33, стверджуємо, що... дотеперішні заходи Комітету за Правопорядок довести до такого порядку... не мали жадного успіху, не зустрічаючи у представників Визвольного Фронту, які виступають під фірмою УККА, не тільки вияву будь-якої компромісовости, але навіть і будь-яких переконливих виявів доброї волі... Тому доручаємо нашим представникам у Комітеті за Правопорядок в УККА, разом з представниками братнього Українського Братського Союзу, піддержати вже запляновані, чи запропонувати потрібні нові акції для здійснення в найкоротшому часі, і не пізніше, як до кінця цього року, нашого одноцушного рішення з 22-го липня 1982-го року, в якому сказано: У постійному порозумінні та при повній співпраці з усіма іншими членами Комітету за Правопорядок в УККА поробити всі дальші потрібні заходи для поновного оформлення такої нашої репрезентативної громадської централі, яка продовжувала б світлі традиції УККА з-перед XIII Конгресу та його попередників..." — сказано в окремій резолюції, яку одноцушно схвалив Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу під кінець свого звичайного чергового засідання, що відбулося тут у власних приміщеннях в середу, 6-го квітня ц.-р.

У мотивах резолюції Екзекутива УНС „з великим жалем і турботою зокрема стверджує, що навіть відоме і найбільш надійне „Звернення Ієрархії Української Католицької Церкви в ЗСА до вірних, зокрема до провідників усіх організацій і товариств" з 8-го вересня 1982 року із закликом до усунення і замирення в дусі християнських чеснот та національних інтересів, яке підтримав офіціяльний пресовий орган Української Православної Церкви в ЗСА і до якого долучився своїми листами Патріярх Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Йосиф та яке з вдячністю і новою надією прийняли всі інші наші установи і організації, речники Визвольного Фронту одинокі не тільки не привітали цього історичного звернення, але ще й засуджують його та його авторів—Владик..."

Наради, про які мова, відкрив о год. 11-тій перед полуднем і ними проводив головний предсідник д-р Іван Флис і в них, разом з ним, взяли участь усі інші головні екзекутивні урядовці: заступник головного предсідника д-р Мирон Куропась, головний директор для Канади сенатор Павло Юзик, заступниця головного предсідника Ґльорія Пашен, головний секретар Володимир Сохан, головний касир Уляна Дячук та головний організатор Степан Гавриш. Після прийняття запропонованого головним предсідником порядку нарад, приступлено до звітування, що його згідно з традицією започаткувала головний касир Уляна Дячук.

ЗВІТ УЛЯНИ ДЯЧУК

Звітодавець насамперед коротко поінформувала про нові інвестиції у вартісних паперах на суму 693,978 53 дол. та в гіпотечних позичках на суму 204,000 дол. і про дозрілі, або продані, вартісні папери-бонди на суму 261,000 дол.

У дальшому звітодавець ствердила, що минулий 1982 рік закінчено збільшенням майна УНСоюзу на суму 1,278,565 дол. і це майно з кінцем того року досягнуло суму 47,879,427 дол.

Чисті прибутки від інвес-

(Продовження на ст. 3)

РЕЗОЛЮЦІЯ

ГОЛОВНОГО ЕКЗЕКУТИВНОГО КОМІТЕТУ УНС У СПРАВІ ПРАВОПОРЯДКУ В НАШІЙ ГРОМАДІ

Ми, Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу, зібрані на своєму звичайному засіданні в середу, 6-го квітня ц.р., вислухавши інформаційні звідомлення наших представників: головного предсідника д-ра Івана Флиса в Комітеті за Правопорядок в УККА і головного касира Уляни Дячук у Крайовому Громадському Комітеті в ЗСА для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в рр. 1932-33, стверджуємо, що:

1. Усі дотеперішні заходи Комітету за Правопорядок довести до такого порядку після його основного порушення речниками одного ідеологічно-політичного угрупування, відомого під назвою Українського Визвольного Фронту, у підготові та під час XIII Конгресу Українців Америки не мали жадного практичного успіху, не зустрічаючи в представників Визвольного Фронту, які виступають під фірмою УККА, не тільки вияву будь-якої компромісовости, але навіть і будь-яких переконливих виявів доброї волі. Таку ж відсутність компромісовости і доброї волі з боку представників Визвольного Фронту в УККА стверджено також у заходах Крайового Громадського Комітету для вшанування жертв Великого голоду.

2. З великим жалем і турботою зокрема стверджуємо, що навіть відоме і найбільш надійне „Звернення Української Католицької Церкви в ЗСА до вірних, зокрема до провідників усіх організацій і товариств" з 8-го вересня 1982 року із закликом до усунення кризи і замирення в дусі християнських чеснот та національних інтересів, яке підтримав офіціяльний пресовий орган Української Православної Церкви в ЗСА і до якого долучився своїми листами Патріярх Помісної Української Католицької Церкви Блаженніший Йосиф та яке з вдячністю і новою надією прийняли всі інші наші установи і організації, речники Визвольного Фронту одинокі не тільки не привітали цього історичного Звернення, але у своїй пресі ще й засуджують його та його авторів — Владик.

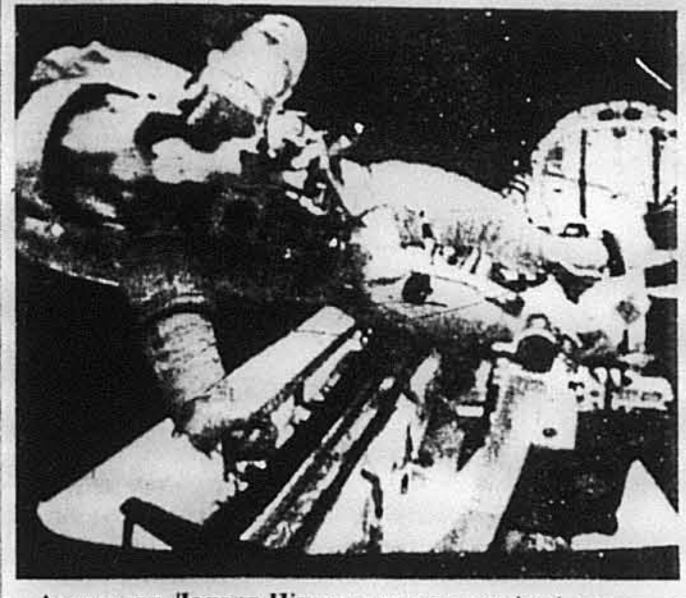
3. Продовжування такого стану є тільки зайвою витратою часу з великою шкодою для нашої громади та її розвитку і її великих завдань.

Тому доручаємо нашим представникам у Комітеті за Правопорядок в УККА разом з представниками братнього Українського Братського Союзу підтримати вже запляновані чи запропонувати потрібні нові акції для здійснення в можливо найкоротшому часі і не пізніше, як до кінця цього року, нашого однодушного рішення з 22-го липня 1982 року, в якому сказано: „У постійному порозумінні та при повній співпраці з усіми іншими членами Комітету за Правопорядок в УККА поробити всі дальші необхідні заходи для поновного оформлення такої нашої репрезентативної громадської централі, яка продовжувала б світлі традиції УККА з-перед XIII Конгресу та його попередників..."

Джерзі Сити, 6-го квітня 1983 року

Головний Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу

АСТРОНАВТИ З УСПІХОМ ПЕРЕВЕЛИ ЕКСПЕРИМЕНТ

Астронавт Доналд Пітерсон оглядає зовнішні частини „Челленджера".

Гюстон, Тексас. — У четвер, 7-го квітня ц.р., два астронавти із залоги „Челленджера" одягнуті у нові 250-фунтові одяги, які є більше догідні, як були попередні вийшли у простір. Їх завданням було випробувати можливості перевести направи їхнього міжплянетного корабля та вживати у просторі потрібне до того приладдя.

Це була перша мандрівка у просторі амeиканських астронавтів після дев'яти років перерви і вона вдалася всеціло у плянах, що їх зроблено на цей, п'ятиденний полет.

Рівночасно з тим, Крайова адміністрація астронавтики і просторів повідомила, що відкладає на тиждень направу сателіта, який випущений в понеділок з „Челленджера" має труднощі у виконанні своїх завдань, але є можливості його вповні задовільного функціонування.

Астронавти „мандрували" в просторі три з половиною години і виконали певні роботи, які можуть в майбутньому бути при полеті міжплянетного корабля. При тому вони вживали знаряддя, яке може бути потрібне при різних направах міжплянетних кораблів.

Обидва астронавти, д-р Сторі Масгрейв і Доналд Пітерсон, виконали свою місію взірцево, за що отримали у безпосередній радіотелефонній розмові ґратуляції від президента Роналда Регена.

Українські купці у Філядельфії відзначать 60-річчя СУК у Львові

Філядельфія, Па. — Союз Українських Купців і Підприємців у Філядельфії відзначує 60-річчя Союзу Українських Купців у Львові і день патрона українського купецтва, св. Юрія, окремим вечором, що відбудеться у вівторок, 26-го квітня ц.р., в домі Товариства св. Софії при 7911 Whitewood Road, Elkins Park, Pa.

У програмі намічено спільний Молебень, святкове слово Олександра Борецького і семінар на тему сучасних проблем харчування, в якому беруть участь: Василь Кий, проф. Мирослав Кий, д-р Юрій Рибак, д-р Іван Павлічка, д-р Зеня Черник, а заключне слово матиме д-р Леонід Рудницький з Українського Католицького Університету. Модератором семінара буде д-р Ю. Рибак.

Доповідачі будуть порушувати актуальні проблеми харчування, такі як мінливість індустрії харчів, нові напрямні харчування, перевірку м'яса і ведення пекарського підприємства. Семінар відбудеться у рамках викладів Філії Українського Католицького Університету у Філядельфії.

УСТІНОВ ПОГРОЖУЄ АМЕРИЦІ „НУКЛЕАРНОЮ ВІДПЛАТОЮ"

Москва. — Дімітрій Устінов, совєтський міністер оборони, заявив, що СССР доповнить свій нуклеарний арсенал для зрівноваження американських ракет незалежно від того, де вони будуть розміщені.

Промовляючи до совєтських збройних сил в Східній Німеччині, Устінов висловив пересторогу західньо європейським країнам, що вони, приміщуючи американські ядерні ракети на своїх територіях, стають „закладниками" американської атомової стратегії і предметом „атомової відплати".

„Атомова відплата може бути останнім ударом для більшости західньоевропейських країн, в яких будуть розміщені американські атомові ракети", — сказав Устінов.

Устінов також заявив, що коли б американські атомові ракети в Західній Европі були вислані проти великих осередків в Совєтському Союзі, Москва вистрелить свої нуклеарні ракети, спрямовуючи їх на великі осередки в Північній Америці.

Міністри Варшавського Пакту конферують в Празі

Прага, Чехо-Словаччина. — В днях 6-го і 7-го квітня ц.р., міністри закордонних справ держав Варшавського Пакту, відбули тут дводенну конференцію, згідно з повідомленням чужомовних кореспондентів.

У програмі нарад були такі справи, як совєтські пропозиції на розброєневу конференцію в Женеві, конференція в справі безпеки в Европі в Мадриді, переговори у Відні про рівень збройних сил країн НАТО і Варшавського Пакту та про позиції совєтського бльоку в справі „пакту ненападу" з країнами НАТО.

Головну ролю на конференції відіграв совєтський міністер закордонних справ і заступник прем'єр-міністра Андрей Громико, який відразу заявив, що пропозиції президента Роналда Реґена про тимчасовий договір про роззброєння не може бути прийняте Совєтським Союзом і його комуністичними союзниками.

Представники НАТО, як теж речники західньої преси, є всеціло переконані, що пропозиції про заключення пакту ненападу є частиною совєтської „мирової кампанії" в Західній Европі проти розміщення змодернізованих американських нуклеарних ракет в Західній Европі.

В Бонні німецький міністер закордонних справ Ганс-Дітріх Ґеншер сказав совєтському амбасадорові Владімірові Я. Семйонову, що Західня Німеччина вже погодилася на прийняття нових американських ракет, якщо не дійде до заключення договору про обмеження нуклеарних зброєнь, над яким тепер конферують представники ЗСА і СССР в Женеві.

Мґр І. Базарко, президент СКВУ, перебуває в шпиталі

Ню Йорк, Н.Й. — Мгр Іван Базарко, президент Світового Конгресу Вільних Українців (СКВУ), перебуває на лікуванні в шпиталі після легкого мозкового удару в понеділок, 4-го квітня ц.р. З тієї причини він не зможе взяти участи в підготові пленарної сесії СКВУ, що має відбутися в дні 23-го квітня ц.р. в Торонто, Онт.

Редакція „Свободи" приєднується до чисельних побажань скорого повороту до повного здоров'я і його відповідальної праці для української громади.

ТРИ АМЕРИКАНКИ, ЗВІЛЬНЕНІ з однорічної тюрми в комуністичній Кубі, прибули до Кі Вест на Флориді, розказуючи про страхіття та шикани тому тільки, що вони були американськими громадянками. Одна з них, Ілайза Стедлі, пробувала покінчити самогубством. Вона та її товаришки недолі Сандра Месієр і Реґля Бляско-Кармона були засуджені в квітні 1982 року за перевіз наркотиків. Їх звільнення наступило в наслідок інтервенції сен. Ловела П. Вайкера з Коннектикат, який персонально порушив цю справу під час конференції з Фіделем Кастром. Сен. Вайкер також інтервеньював в справі 13-ох інших американців, які сидять в кубинських тюрмах, але їх справа досі ще не вирішена.

В ІЗРАЇЛІ ПРОДОВЖУЮТЬ ЗВУЧАТИ тривожні голоси про „пропасть" між двома групами народу Ізраїля — сефардами, виходцями з країн північної Африки і Близького Сходу, втіленням бідності та відсталості, та ашкеназами, ізраїльцями европейського і північноамериканського походження, які належать до заможної і освіченої верстви ізраїльського суспільства. „На мою думку найбільшою проблемою для Ізраїля сьогодні є не оборона і не безпека, а соціяльна пропасть", - заявив Меір Шітреет, 33-літній посадник міста Явне, на південь від Тель Авіву, і член парляменту від партії прем'єр-міністра Менахема Беґіна бльоку Лікуд.

СПЕЦІЯЛЬНІ ВІДДІЛИ перуанської армії для боротьби з партизанами і військові гелікоптери провели в середу, 6-го квітня, військові дії пошуків за маоїстськими терористами, які в понеділок, 4-го квітня, під час нападу на південне місто Люканамарка вбили щонайменше 80 осіб. Офіційні представники Перу заявили, що маоїсти під час свого нападу вбивали людей, грабували і підпалювали будинки, спалили будинок міської ради і вбивали селян-індійців по дорозі свого відступу в гори. Місто Люнканамарка знаходиться приблизно 360 миль на південний схід від столиці Перу Ліми. Причиною такого варварського вбивства цивільних осіб військові речники Перу називають помсту партизанів над місцевим населенням за те, що воно відмовляється допомагати маоїстам, а в місяці лютому селяни навіть вбили 15 терористів.

З ЛОНДОНУ, БРИТАНІЯ, ПЕРЕДАЮТЬ, що 28,000 моряків торговельної фльоти відмовилися від своєї погрози розпочати загальний страйк на знак протесту проти таємної конфіскації військовою фльотою корабля цивільної торговельної фльоти. Після 12-ох годин переговорів британська профспілка моряків заявила, що вона перемогла в боротьбі за підвищення платні та повернення конфіскованого військовою фльотою корабля залозі цивільних моряків.

В БРАЗИЛІЇ ТАКОЖ НЕСПОКІЙНО. Як уже повідомляла преса, в другому по величині місті цієї країни Сао Паульо вже третій день відбуваються безпорядки і бої з поліцією. В середу, 6-го квітня, уряд викликав 10,000 поліціянтів для боротьби проти демонстрантів, які ніби протестували проти безробіття і урядових заходів заощадження, а в дійсності грабували крамниці і вели справжні бої з поліцією.

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

НЕВДАЧА ЖНИВ НА РАДЯНЩИНІ

П'ятниця 12 серпня 1932 р.

Селяни на Україні з голоду поїли насіння. Косовиця виказує велике зменшення проти минулого року.

Москва (СССР). — Остаточно виявилася невдача жнив на цілій Радянщині. Особливо справа зі жнивами стоїть зле на Україні, на Північному Кавказі та на Поволжу. Отже в найбільших хліборобських районах спостерігається великий недобір збіжжа в порівнянню навіть з минулим роком.

Загальний збір збіжа виказав на 25% зменшення проти збору в минулому році за цей самий час, а також на 25% зменшення проти збору в попереднім тижні. Найменше збору дають жнива на Україні та на Північному Кавказі, де населення поїло багато насіння, що дали йому з державних складів для засіву. Так само на Поволжу населення засіяло дуже обмежену кількість піль.

Взагалі населення старалося засіяти стільки збіжа, щоб лише вистарчило його для власного прожитку, бо не хотіло давати державі податку збіжем. Так само робить населення й тепер при косовиці, коли старається скосити собі збіжа лише в кількості, потрібній для прожитку. Це саме роблять навіть колєктиви та державні господарства.

Дозвіл населенню радянської влади продавати лишки свого збіжа на вільних базарах не пособив справі. Населення не вірить декретам радянської влади, а тому не квапиться накопичувати лишків, щоби потім їх продавати. Влада дуже занепокоєна невдачею цьогорічних жнив і старається знайти винних за невдачі. Навіть державні господарства виказують збір збіжа лише на одній третині їх посівної площі. Виходить, що дві третини їх піль лишилися незасіяними.

Вівторок 16 серпня 1932 р.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ ЖЕНЕ ЛЮДЕЙ НА ПЕВНУ СМЕРТЬ

Тікають через Дністер, щоб уратуватися від голоду, але падають жертвою куль московських комуністів.

Букарешт (Румунія). — Голод по той бік Дністра та політичний терор на Радянщині змушують населення тікати через Дністер, наражуючися на смерть. 28 липня мешканці села Воловода, положеного на бесарабському березі Дністра, були свідками чергової трагедії втікачів з радянщини. П'ять осіб старалися на човні переплисти Дністер до Бесарабії та большевицька погранична сторожа побачила і почала до них стріляти зі скорострілів. Всі п'ятеро були тяжко поранені, а дехто вбитий; човен подіравлений. Всі загинули в Дністрі.

В суботу, 30 липня, пощастило перебратися на бесарабський беріг українському селянинові Макареві Торикові з дружиною й чотирма дітьми. Втікачі кажуть, що вони рішили краще загинути в Дністрі разом зі всіма дітьми, ніж мучитися з голоду та бачити голодову смерть своїх дітей.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У славне 85-річчя

Американський популярний вислів ,,There are no indispensable men" спростовується нашою специфічною дійсністю, де окремих людей нема кому змінити, і першим із них є наш Митрополит — Блаженніший Владика Мстислав, Первоієрарх Української Автокефальної Православної Церкви у ЗСА і діяспорі, якому якраз у цю неділю, 10-го квітня, сповняється 85 років славного життя. З цієї нагоди безліч вірних і шанувальників цієї виняткової людини поспішають, щоб скласти йому найсердечніші побажання ще багатьох творчих літ у здоров'ї й вдоволенні, щоб він далі успішно провадив Церкву, яку він очолює, та і надалі дбав так ревно, як і всі ці довгі роки, від вересня 1943 року, про поєднання Українських Православних Церков у всьому світі, і щоб ще за його урядування така велика подія сталася у православному світі. Все життя Владики-Митрополита було і є спрямоване для цієї великої мети, починаючи з хвилини його хіротонії.

Про це і про багато більше пророчисто розповіли нам і всій ,,читаючій Україні в діяспорі" численні матеріяли, які друкувалися тут, у вільному світі, протягом цілого минулого року, коли православні українці на поселеннях святкували 40-річчя хіротонії свого Первоієрарха.

Але не менші заслуги Митрополита і в загально-громадському, культурному і політичному житті українського народу. Це ставить постать Митрополита понад конфесійний рівень і введе його до загальноукраїнського Пантеону — ,,сукупности гідних пам'яті творів мистецтва, літератури, фактів історії і імен". І імен!

На найпочесніше місце серед цих імен заслужив собі вже Митрополит, починаючи з молодого віку, коли в 1917-1921 роках служив у дійових частинах Української Армії. Далі його життя було постійно пов'язане з Україною і її боротьбою за самостійність, волю і державність, як і личило племінникові Головного Отамана Симона Петлюри: чи то як старшини Армії УНР, чи то як діяча в українських культурно-освітніх та кооперативних установах у Галичині й на Волині, чи то як депутата до польського сойму від волинського українського населення аж до 1939 року, чи то як журналіста й редактора, чи то освітнього керівника і приятеля молоді, чи то діяльністю на різних інших відтинках життя Церкви і української діяспори.

У день народження Митрополита цієї погідної неділі, 10-го квітня, редакція щоденника, читачі ,,Свободи" і всі українці доброї волі без різниці віросповідань, вітають Блаженнішого Владику — Митрополита Мстислава зі світлим 85-літтям і радісно кличуть: ІС ПОЛА ЕТІ ДЕСПОТА! На Многії Літа, Владико!

Не знаю чи вам приходили до голови такі думки-бажання, коли вам падали на голови в час війни капосні бомби. Хотілось мати якісь магічні ,,проміння смерти", які стягали б літаки додолу й унешкідливлювати їх.

Про своєрідні ,,промені смерти" заговорив президент Реґен у своїй недавній промові на тему бюджету на зброєння і переговорів з совєтами про роззброєння. При кінці тої промови Президент натякнув про розвиток нової виключно дефензивної зброї, яка мала б запевнити мир будучим поколінням. Що це за ,,нова" зброя?

Це мали б бути лазерові проміння чи електрично наладовані частинки насаджені на кружляючих над землею сателітах, наче те шпигунське око над земною кулею. Коли совєти вистрілили б нуклеарну ракету, тим спричинена горяч мала б змобілізувати дуже чуткі сензори на сателітах і ,,смертоносні" проміння, які летять із скорістю 186,000 миль на секунду, поцілили б моментально вилітаючу совєтську ракету ще заки вона вспіла б піднестися понад людські голови. Лазерові проміння мали б знищити електронічну систему ракети і вона, дезорієнтована, впала б безсило з висот. Президент заповів тільки досліди над тим типом виключно оборонної зброї, але чи наспраді причинилась би вона до стабільности оборонної нуклеарної системи, і запобігла б нуклеарному голокостові чи радше завела б світ у ще глибшу пропасть?

По суті Президент намагається повернутися до старої ідеї охоронної протибалістичної зброї відомої під акронімом — АВМ, якої і некудишність установлено вже десять літ тому. Мала Америка, мав Совєтський Союз ці АВМ, і післали їх у відставку, бо вони суперечили з дотепер прийнятим принципом взаємної запевненої заглади — ,,MAD". Це парадокс, але так воно є: нуклеарна зброя, яка грозить загладою світу, вважається в нинішніх умовах запорукою миру. Та є одна

Микола Бараболяк

ЩЕ ДО ПИТАННЯ ПРО ОБМЕЖЕННЯ НУКЛЕАРНИХ ЗБРОЄНЬ

засаднича передумова тої запоруки: стабільність у відношенні між воєнними потенціялами противників. Та стабільність має запевнити, що противник не відважиться заатакувати перший зі страху. З'ясуємо це на прикладі: злодій закрався до мого помешкання. Я його відкрив і, тримаю в руках націлену на нього пістолю, чекаю на його реакцію. Не хочу його ні ранити, ні вбивати. Припускаю, що він теж не хоче мене вбити. Вся трудність ситуації в тому, що він не певен моїх інтенцій, а я його. Котрийсь із нас може стрілити. А я, мабуть, стрілив би перший, коли б бачив у нього автомат, його перевагу наді мною.

Таке і у відношенні між СССР і ЗСА. Ні вони, ні ЗСА не бажають заглади світу, вживши нуклеарну зброю. Підписавши в продовженні переговорів САЛТ І (1972-1974) договір, що ,,кожна зі сторін зобов'язується не розвивати, випробовувати або вжити оборонну систему АВМ, базовану на морі, в повітрі, надземних просторах, або в рухомих базах на землі", сторони наче заявили: ,,Не бійся мене, мої воєнні інсталяції, мої міста, відкриті. Можеш атакувати. Але рахуйся з тим, що всі мої ракети не знищиш. Нанесеш мені шкоди, але я відплачусь тобі сторицею''. Америка розібрала свої АВМ — інсталяції в Ґренд Форкс (в Північній Дакоті), хоч мала право їх залишити, совєти ж залишили неторкненими свої АВМ інсталяції довкола Москви.

Остання промова Реґена в нічому отже не допомогла його ідеї досягнення якогось порозуміння із Совєтським Союзом стосовно припинення перегонів у дальшій безглуздій розбудові нуклеарної зброї. Причини:

1. Найголовніша в тому, як встановити нуклеарний паритет у ділянці нуклеарної зброї середнього радіюса. Найновіші пропозиції Реґена хочуть установити паритет тільки між СССР і ЗСА. Зрозуміло: Америка не може бути певною, що на випадок совєтської агресії Великобританія і Франція не схрунять і заатакують своїми 162 ракетами середнього радіюса Совєтський Союз. Совєти ж мають причину не сумніватись, що на випадок конфлікту Англія і Франція як вірні союзники, допоможуть Америці своїми ракетами. Як розв'яжеш цю дилему? Зліквідувати в ім'я паритету старі британські і французькі ракети і покладатись виключно на американські ракети типу Першінґ II і ,,літаючі ракети"?

2. Президент Реґен намагається перехитрити Кремль. Похвали гідне завдання. Совєтський Союз має перевагу в ракетах середнього радіюса, базованих на землі, але ЗСА сильніші у ракетах на підводних човнах і літаках. Реґен намагається досягти рівність на суші, залишаючи на боці інші роди нуклеарної зброї середнього радіуса. СССР перехитрюють Америку від початків світової війни. Наївно думати, що нині москаля перехитриш...

3. Реґеновий підхід до роззброєневого питання і його риторика тільки утруднює можливість якогось сяк-так сприємливого порозуміння в обмеженні нуклеарних перегонів. Його ,,твердість" і неуступчивість підсилює протинуклеарні протести в Европі, головно в Англії і Німеччині. А ці протести настільки серйозні, що можуть спаралізувати можливість інсталяції ракет типу Першінґ II і ,,літаючих ракет" в Европі. А в якій позиції найшлась би Америка тоді?

4. Реґен не налякає Кремль ,,промінням смерти". Хоч у них ,,тьохніка" поганіша від американської, вони, дігнавши Америку в інших родах зброї, доженуть і в тому. В диктатурах це легше довершити, чим в демократіях, де так важко втримати таємницю, та найти згоду Конґресу, де кожний ,,вибранець народу" грає ролю знатока міжнародної політики і воєнного діла?

5. Чи не приходить кінець політики ,,нуклеарної парасолі"? Виґравши Другу світову війну, Америка спочила на лаврах, не здаючи собі справи з того, що війна як не щойно зачинається, то продовжується. Наставила проти Совєтського Союзу ,,нуклеарну парасолю'' і ,,благоденствувала". А СССР ту парасолю дошкульно подіравив своїм невгаваючим зброєнням і довів до того, що, як твердить президент Реґен, має мілітарну перевагу над ЗСА. А головно те: кілько Америка не напродукувала б нині нової нуклеарної зброї — даремно! Вжити ту зброю немислимо, вона нікудишня. Єдина реальна запорука проти совєтської аґресії — старі конвенціональні роди зброєнь. А це занедбане. Повертаються часи, коли показується, що свободу треба таки боронити власними грудьми, а не парасолями... А щоб те досягти, треба плекати патріотизм і готовість. Це й раціонально. У війні старими методами хай пропаде 10 відсотків населення. Нуклеарна — це голокост! В Америці про те не говориться, бо воно не популярно, може пошкодити при найближчих виборах. У демократії відкидається священний обов'язок кожного боронити батьківщину, військова повинність тут табу! Немає належної реакції проти тих, які, нехтуючи законом, не хочуть навіть зареєструватись у зв'язку з військовою повинністю. А суддя охороняє ,,приватність" такого порушника закону, якому відмовляється підмоги на студії. Брати від держави — це ,,окей", але щось їй дати?

Є над чим призадуматись у зв'язку з ходом переговорів із Совєтським Союзом про обмеження нуклеарних зброєнь.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про перекладанець і наше майбутнє

Усе розпочалося від традиційного перекладанця, коли мені довелось заміняти журналістичне перо на копистку, а машинку до писання на електричну мішалку. Це була Велика П'ятниця і моїй праці над створенням перекладанця приглядалося нове покоління українських жінок, яке, згідно з нашим бажанням, ,,має перебирати традицію".

Наука проходила гладко і як буває, звичайно, при цікавих учнях мені треба було відповідати на десятки питань ,,чому так,— а чому так".

Але на кінці нашої здавалося б чисто кулінарної розмови впало радше риторичне питання, на яке не вимагали відповіді, але яке розхитало думки далеко віддалені від перекладанця, байок і традицій.

— Цікаве чи твоя внучка буде ще пекти перекладанець і чи зуміє перечитати по-українському припис на нього?...

У відповідь, запала мовчанка, хоча личило негайно оптимістично заповнити, що ясно, що ,,так".

Але думки гнали переплітані образами, які ніяк не були так оптимістичні: із українського садочка, в якому вже більшість дітей не розуміє як до них говориться по-українськи, до української церкви, в якій деякі Служби Божі вже англійською мовою, до молодечих організацій, де розговірна мова у близько 50 відсотках неукраїнська, із засідань наших політичних організацій, де падуть палкі слова про боротьбу, запалених промовців віком вище 60 років, до півпорожніх заль громадських імпрез.

Справді, як воно буде далі? Як зформується наше українське майбутнє на американському континенті чи взагалі на вільних континентах? Як довго ми ще зуміємо затримати нашу самобутність без свіжого застрику із материка і як довго будемо переконувати песимістів, що ми не ,,така політична еміграція", як бували інші і тому ми втримаємося у чужому морі?

Як у відповідь на всі ті питання, що їх викликав невинний перекладанець, попав у руки тими днями бюлетень однієї української громади. Бюлетень прикрашений тризубом, писанками і Шевченковою цитатою ,,Учітеся брати мої"... але... цілий його зміст поза тою цитатою не має ні однісінького слова українською мовою, а діяльність товариств охоплює пікніки, вечері, забави і фолкльорні вистави.

Чи ж таке буде ціле наше майбутнє життя?

Але ні, не можна піддаватися песимізмові, бо коли прислухатись до думок аналітиків нашого суспільного життя, то всупереч всьому, все таки вони, добачають можливість втримати нашу спільноту українською ще на довгі роки, — але якщо... і тут все залежне від цілого ряду передумов, які ми не хочемо або не вміємо виконати.

Ось, пакосний перекладанець! Такий він смачний і такий традиційний! І може якраз ця його особлива традиційність зачепила за найбільше болючу струну і навіяла цілу хмару гірких думок.

О-КА

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

А ДЕ КНИЖКА?

У числі ,,Свободи'' за суботу, 26-го березня в розділі ,,Про це і те" був цікавий і корисний допис, підписаний О-КА.

Погоджуюся з думками висловленими в дописі. Дуже добре, що СУА започаткував ,,Куток листування" у своєму журналі ,,Наше життя".

В числах за січень і лютий вміщені коротенькі уривки з листів, присланих особами, що виявили бажання листуватися.

За ці місяці було видруковано 10 таких уривків. Більшість з тих, що написали до ,,Кутка", згадали про свої зацікавлення і мені захотілося дізнатися з цих листів, чим же цікавляться наші люди, в більшості з молодшого покоління.

І ось трохи статистики: найбільше зацікавлених музикою, їх 6 осіб, на другому місці танці — 4 особи, далі є такі, що люблять спорт, прогулянки, театр... Українознавством цікавиться 19-літній студент з Бразилії, і українець з Канади любить літературознавство. Але про книжку ніхто не згадав! Будемо сподіватися, що в листах, видрукованих в наступних числах ,,Нашого життя" прочитаємо хоч про одного книголюба.

Старше покоління, яке любить книжку, відходить. Перед багатьма з нас стоїть проблема: ,,Що робити з бібліотеками?! Палити, як це бувало за часів середньовіччя, чи викидати на смітник,- як кажуть, - рука не підіймається.

Але, як видно, наша молодша еміграція цим не журиться... А шкода!

Л. Дончук

Філядельфія, Па

Немає більше турботливого запиту, як журба, що станеться з українським народом, який став предметом диявольського експерименту перетворення нації в аморфну етнічну масу ,,радянських людей" з російською мовою і культурою та хіба тільки з гопаком та варениками, як познаками окремішньої самобутньости. Немає більше журби, як журба за дальшу долю української вільної громади в діяспорі, яка на очах корчиться, не тільки під тиском чужомовного оточення, школи і вулиці, але й з вини почуття меншовартости українських вільних людей, вигідництва чи просто безхарактерности. Немає більшої журби, як журба, яке суспільно-політичне обличчя прийме надалі українська вільна громада, в якій, наче чорні і

Іван Кедрин

ЩО ДАЛІ?

(Перед прилюдним панелем на цю тему 9-го квітня ц. р. у Ню Йорку)

білі квадратики на шахівниці — сплетені позитиви й неґативи — і журба, чи не заллють чорні квадратики цілу нашу громадську шахівницю. Всі, які беруть активну участь в українському громадському житті, у будь-котрій його ділянці, з найбільшим неспокоєм, з найбільшою тривогою в серці стежать за розвитком подій у далекій Україні і з найбільшою журбою придивляються тим неґативним проявам українській дійсности в діяспорі, які перешкоджують виконувати місію, що її прийняла спершу українська політична еміґрація, як амбасадор України у чужинецькому світі, та яку від еміґрації перейняли українські поселенці: діти й внуки батьків і дідів, які вийшли з рідної землі, не захотівши жити під ворожим режимом.

Хоча основна українська проблематика ніби дуже проста і нескладна, бо обмежується до вірности державницькій ідеї та до допомоги зреалізувати цей наш ідеал, насправді широка, всебічна і складна. І замало сказати ,,хай кожний виконує на своєму місці те, що до нього належить з думкою про Україну, а Господь поблагословить наше діло". Кожна еміґрація всіх народів і за всі часи, мусила розглядати існуючі проблеми, мусила призадуматися над різними подробицями життя земляків у далекій батьківщині батьків і на землях поселення у діяспорі. І кожна еміґрація відіграла більшу або меншу ролю у відбудові втраченої державности. Не було прецеденту, щоб сам один поярмлений нарід виключно тільки власними силами зміг відзискати свою ні від кого незалежну державність. Всесвітня історія повна прикладів, як такий процес вимагав пригожої міжнародної коньюнктури і вимагав якоїсь допомоги ззовні: щоб якась чужинецька держава була зацікавлена у власних інтересах, щоби той поярмлений нарід здобув собі назад свою державу. І тут ця друга місія вільного суспільства, якою

(Закінчення на стор. 4)

МІНІСТРИ УРЯДІВ ВІСЬМОХ КРАЇН Перської затоки, які загрожені обширними просторами розлитої в затоці нафти вирішили в середу, 6-го квітня, відкласти формальне відкриття конференції з питань припинення витікання ропи і очищення моря. Своє рішення міністри мотивують тим, що слід дати можливість воюючим сторонам Іранові та Іракові припинити воєнні дії в районі проведення відповідних робіт.

Оксана Лемеха-Луцька

СТЕЖКАМИ МОЛОДОСТИ

(У 50-річчя іспиту зрілости в Українській Дівочій Гімназії ,,Рідна Школа" в Станиславові)

II.

Нижчі кляси приміщувалися внизу будинку школи, що було сприємливим для учениць тих кляс, бо подальше від директорської канцелярії та вчительської конференційної кімнати. Отже можна було свобідніше погуторити, посміятися, особливо тоді, коли вчитель спізнявся на свою годину. Тоді врух ішли жарти, сміх, пісня, гри (,,конґрес глухих і німих, ,,фіґури"), а улюбленою забавою нас підлітків була жестикуляція рук, що, звичайно, відбувалася на катедрі вчительській в супроводі розповіді веселої історії, байки чи придибашки. Майстром того комічного ,,вертепу", що викликував сильний сміх була Марійка Гриньків. Нашу клясу називали професори ,,розгуканою", особливо в періоді третьої, четвертої і п'ятої гімназійних кляс.

Не забудеться епізод із годин німецької мови в шостій гімназійній клясі. Німецької мови вчив нас тоді, щоправда, короткий час, професор німецької гімназії, ,,настоящий німець". Професора, що був невеликий ростом та повненький, називали ми ,,куцим німцем, вузловатим" — за словами Т. Шевченка, а що німецька гімназія приміщувалася у так званій німецькій колонії, себто в другому, протилежному кінці міста Станиславова, то це був добрий шмат дороги до нашої школи. Як відомо, в тодішніх часах не курсували в нашому місті ні трамваї, ні автобуси чи тролейбуси, поміж віддаленими частинами міста, отже наш ,,німець" мусів кожночасно робити маратонський біг до нашої школи. Ясна річ, він постійно спізнювався на свої години. Ах! — тоді був рай для учениць шостої кляси. Сміхи, дотепи, розмови — гуло немов у вулику... Спітнілий, зачервонілий німець впадав, наче бомба до кляси і починав говорити щось до нас по-німецьки. Говорив, викрикував якісь незрозумілі слова, назви. Слова сипались на нас, немов лявіна, бо професор не знав ніже одного українського чи польського слова, — а ми учениці... також його не розуміли. Довірливо притакували головами і час від часу додавали: ,,я! я! (так, так) гер професор"!.. Лише наші ,,специ" від німецької мови — Ліда Мак і Роза Лянгзам (жидівка), схилившись під лавку, душилися від сміху. Вони ж бо все розуміли: ,,куций німець" обсипував нас такими епітетами, як ,,гинзе" (гуски) ,,думм кипфе" (дурні голови) та іншими ,,приємними" епітетами, які ми, очевидно, приймали за добру монету. Лектуру ,,Ундіне", що її ми товкли півроку, мені і досі не затямилася, хоч я її подавала до матури.

Зовсім інший характер мали лекції історії, що її викладав директор школи д-р Маркіян Терлецький. Повага, авторитет, висока культура були прикметні цій людині. Глибоке знання свого предмету, спосіб подавання викладів, так би мовити, академічно. Ми молоді учениці збагнули це вже з першої лекції. Кожне його слово схоплюване на папір, немов стенографоване. Пригадую — купувала я аркуші білого пакункового паперу, складала в книжку, розтинала по сторінках, зшивала нитками — і так поставав ,,чорновик", сторінки якого засівала я історичними викладами професора д-ра М. Терлецького. Високе чоло, вдумливі, голубі очі і характерний, великий ніс — на нас учениць ділали магічно — і признайтеся шкільні подруги, чи не була це, хоч несвідома, наша перша любов? Цікавими були лекції української літератури в професорів: Ю. Чайківського, і д-ра І. Велигорського. Хвилюючими та емоційними були години латинської мови в проф. Івана Ґолембйовського, під час яких легко можна було заробити сім чи вісім ,,двійок" чи то з граматики, перекладу, слів, читання, віршів тощо, а за кожну невдачну відповідь, посилав професор нас учениць до ,,Гонолюлю" — де ,,ви, паннунцю, будете королевою". Хоч строгий і вимогливий був вчитель латини, проте учениці любили цього доброго і справедливого педагога. В пізнішому житті під час Другої світової війни стрічали ми нашого професора І. Ґолембйовського на відповідальному становищі посадника міста Станиславова. Хоч і не сповнилося пророцтво професора латинської мови та жадна з нас колишніх його учениць не стала ,,королевою", все ж таки, хто міг збагнути тоді, що дехто з нас опиниться у такій гемісфері земної кулі, звідкіля те місто Гонолюлю, що для нас підлітків було повне екзотики і таємничости, не так, то вже важко відвідати.

Із шкільних товаришок нашої кляси — може найяскравішою постаттю була для мене Люся Вовк. Тип української дівчини, високої, стрункої з темними карими очима, довгою косою і розкотистим сміхом. Чи ж не прекрасне відтворення ролі Оксани з драми Лесі Українки ,,Бояриня"? — яку вона з правдивим хистом відіграла під час гімназійної театральної вистави в залі ,,Українського Сокола"? А її розповіді в клясі під час шкільних перерв... Залишилось в моїй пам'яті її розповідь повісти О. Кобилянської: ,,В неділю рано зілля копала" — яку ми тоді вперше з захопленням слухали. Героїнею повісти, здавалось нам, була не чорнобрива ,,туркеня", але Люся Вовк у власній особі.

Не можна не згадати нашого гімназійного хору під орудою Івана Козака, а опісля проф. Ярослава Барнича. Шевченківські концерти спільні з мужеською гімназією, спільні проби, могутня кантата М. Лисенка: ,,Б'ють пороги, місяць сходить" — злучених хорів, якими диригував проф. Корнило Білобрам, а солістами були: Марійка Припхан, Слава Лятишевська, тенори — Юзьо Крушельницький, А. Чолій, баритони: Роман Придаткевич, Пусьо Крушельницький, бас — Володимир Ренер. З театральних вистав, що їх підготовляла наша школа, згадати хоч би драму Л. Українки: ,,Бояриня'' під проводом Сіятовського (Папаші), оперу М. Лисенка: ,,Ноктюрн" і ,,Козу-Дерезу" під мистецьким керівництвом проф. Я. Барнича, в яких кожна з нас грала якусь ролю, а в Лисичці дебютувала вперше, пізніша зірка віденської опери Іра Маланюк.

Одні спогади викликають інші, — а їх багато... Роки проходили — і наша кляса ставала старшою, поважнішою. Назрівали молодечі симпатії, знайомства, стрічі, ,,натягання" в клясі, як теж солідна підготова до іспиту зрілости. Немов на фільмовій стрічці снуються спогади про проблеми нашої школи з польською кураторією, що завжди вишукувала різні причини, щоб не дати Дівочій Гімназії ,,Рідна Школа" права прилюдности, — участь предсідників-поляків під час матуральних іспитів, що, здавалось, мали одну ціль ,,спалити" якнайбільше число українок-абітурієнток, — ,,бунт" і протести святкувань ,,поранків" у честь Ю. Пілсудського в школі, та інші картини з минулого нашої школи пересуваються у пам'яті...

Незабутніми та будуючими подіями для нас, учениць, були великодні шкільні реколекції. У тих днях припинялася наука в школі, а учениці приходили вранці і по полудні на реколекційні науки, які проводили гімназійні катехити, незабутній о. д-р І. Фіголь, а пізніше о. Атаназій Тимків. Запам'яталися слова науки о. д-ра Фіголя: ,,Реколекції — дорогі діти, це неначе весняні, генеральні порядки у вашій хаті перед Великоднем. Витріпується ввесь пил, вимивається бруд, очищується павутиння у кожному закуткові, щоб хата була чистою, свіжою і оновленою на прихід світлого празника Воскресення Христового. От так і ваші молодечі душі повинні позбутися всякої нечистоти, гріхів, щоб гідно привітати Воскреслого Христа..". Не менше любленим серед учениць був пізніший катехит о. А. Тимків.

Окрему низку споминів із перспективи проминулих п'ятдесяти років належить присвятити пластовій організації у нашій школі. Оснувала її 1921 року дружина проф. Осипа Левицького, Надія Уляна Левицька, в коедукаційних клясах української державної гімназії, а коли коедукаційна система була знесена, дівоча гімназія повністю перебрала 12-ий Пластовий Курінь ім. Княгині Романової. Опікуном був проф. д-р І. Велигорський, зв'язковою — Дарія Скочдополь, курінними: Марта Барановська, Ольга Кокорудз, Нюта Скочдополь, а останньою курінною до часу розв'язання Пласту була Ліда Мак. Початково пластовим одностроєм були: ґранатова спідничка з фалдами, біла блюзка, пластова хустинка. Згодом змінено форму і комір. Старша сестра моя Ростислава носила ще ґранатовий однострій, а я уже — зелений, що складався з сорочки, спіднички запинаної на ґудзики, зелених чи чорних руханкових штанів, гостроверхої зеленої шапки,

(Продовження на ст. 4)

Екзекутивний Комітет УНС...

(Продовження зі стор. 1)

гицій виносили 7.6 відсотка, збільшившись на 0.8 відсотка від попереднього року. Всіх прибутків було на суму 8,425,732 дол., або на 7 відсотків більше у порівнянні з попереднім роком. Самі відсотки від інвестицій принесли сумарично 3,684,536 дол., виказавши зріст на 17.5 відсотка.

Членські вкладки дали суму 2,983,009 дол., зменшившися на 40,808 дол.

Всіх видатків було на суму 7,147,167 дол., на 687,858 або на 10.6 відсотка більше від попереднього року. Коли б відняти від загальних коштів кошти минулорічної Конвенції у висоті 354,381 дол., то збільшення видатків було б на 5.1 відсотка. Виплати членам досягнули суму 2,833,547 дол., приблизно 110,000 більше чим в 1981 році. Самі виплати вивінувальних грамот збільшилися на понад 50,000 дол., грошові звороти на приблизно 29,000 дол., а виплати посмертного на 17,000 дол. Як уже згадано, кошти Конвенції виносили загальну суму 354,381 дол. Організаційні видатки збільшилися на 20,000 дол. та досягнули суму 487,969 дол.

Платні, податки та забезпечення виносили разом 759,906 дол., або 8 відсотка більше, чим у 1981 році.

Загальні канцелярійні видатки зменшилися на 14,370 дол. та виносили 133,075 дол. Виплачено дотацій на майже 54,000 дол., понад 48,650 дол. на стипендії студентам та 49,200 дол. на видання публікацій.

Прибутки В-ва „Свобода" були на загальну суму 1,122,140 дол., переступивши вперше один мільйон долярів. Видатки виносили 1,125,581 дол., на 205,914 дол. більше, чим попереднього року.

Як можна було передбачити, оплати за пошту у 1982 році збільшилися на 157,000 дол., на 21,359 або на 11.3 відсотка видано більше за матеріяли. Кількість читачів „Свободи" зменшилася на 819 осіб і з кінцем 1982 року виносила 13,306 осіб. Число читачів „Українського Тижневика" збільшилося у минулому році на 198 осіб, а з кінцем року виносило 5,818; серед них 3,879 членів УНСоюзу та 1939 не-членів. Читачів „Веселки" було 1005, рік раніше 1028. Видання „Альманаху" на 1983 рік коштувало понад 16,239 дол. Ці кошти вже повернулися, а чистий прибуток дав суму 5,580 дол., з того 3,591 дол. отримано на Пресовий Фонд, а 1,713 дол. з оголошень.

Прибутки Союзівки у 1982 році виносили загальну суму 546,850 дол., на 23,007 менше, чим попереднього року. Усіх видатків було 570,716 дол., що на 10,000 дол. більше. На ремонт видано понад 26,000 дол., а на устаткування дальших 21,838 дол. Багато видатків перенесено до виплати на 1983 рік.

Корпорація Дому УНСоюзу мала всіх прибутків на суму 2,129,282 дол., тобто на 156,813 дол. більше, чим у 1981 році. Самих чиншів було на суму 2,056,076 дол.

Видатки виносили 2,344,742 дол., на 222,654 дол. більше, як попереднього року. Корпорація виплатила УНСоюзові 5 відсотків за позичку у висоті 8,400,000 дол.

ЗВІТ В. СОХАНА

Головний секретар В. Сохан у своєму звіті поінформував, що секретарі, конвенційні делеґати та організатори приєднали разом у 1982 році 2,483 нових членів, забезпечених на загальну суму 6,017,500 дол. В тому числі нових членів минулого року було 736 членів департаменту молоді (менше, як одна третина всіх нових членів), 1,506 членів департаменту дорослих та 241 член із акцидентовим забезпеченням. В трьох місяцях 1983 року приєднано 548 нових членів. З можливостей подвоїти своє забезпечення в УНСоюзі скористало 550 членів за час цієї спеціяльної акції, проголошеної на початку жовтня минулого року і закінченої 31-го березня 1983 року.

Втрати в членстві за 1982 рік відповідали сподіваним числам, за винятком більшого числа грошових зворотів (1,257), що були вибрані за союзові грамоти у великій більшості з економічних причин (безробіття в промислових центрах). В цьому ж році було 965 дозрілих до виплати вивінувальних грамот, за 1,250 грамот заплачено повністю вкладки, а 908 членів померло. По відчисленні всіх втрат УНСоюз зменшив своє членство в 1982 році на 1,207 членів, а сума забезпечення всіх членів УНСоюзу за цей же час зменшилася на 136,477 дол. УНСоюз закінчив 1982 рік із станом 82,202 всього членства, забезпеченого на загальну суму 128,450,766 дол.

Згідно з рішенням 30-ої Конвенції УНСоюзу перевів Рекордовий Відділ в життя підвишку ціни передплати щоденника „Свобода" для всіх членів від 1-го січня 1983 року, або чергової після цієї дати платности вкладок членів.

Після консультації з актуаріями були введені нові межі віку та сум забезпечення без вимоги лікарських оглядин, починаючи від 1-го січня 1983 року. Ці нові межі дають змогу членам у віці до 40 років набувати без лікарських оглядин грамоти на суму до 50,000 дол., у віці до 45 років на суму до 25,000 дол, у віці до 50 років на суму 10,000 дол., у віці до 55 років на суму до 5,000 дол, у віці до 60 років на суми до 3,000 дол. та у віці до 65 років на суму 1,000 дол. Відповідні таблиці з даними про ці нові межі були розіслані всім секретарям відділів та організаторам.

В жовтні минулого року були вислані пригадки всім тим секретарям відділів, які не прислали Головній Канцелярії повідомлень про склади їхніх відділових урядів за 1982 рік, а вже в грудні розіслано всім секретарям відділів такі формулярі на склади урядів, що мали бути вибрані на 1983 рік. З надісланих повідомлень із складами урядів можна ствердити, що це багато відділів не відбули своїх річних зборів, або не змогли по відбутих зборах вислати ці виповнені формулярі до Головної Канцелярії.

Рекордовий Відділ у співпраці з актуаріями робить дальші старання про затвердження всіми забезпеченевими урядами стейтів та провінцій, в яких веде УНСоюз своє забезпеченеве підприємство, нових форм грамот, які відповідають новим вимогам „читкості".

ЗВІТ С. ГАВРИША

Звітодавець подав важливі дані з організаційної праці в конвенційному 1982 році.

У тому році зорганізовано 2,483 нових членів, забезпечених на загальну суму 6,017,000 дол. Із загальної кількости 398 конвенційних делеґатів, 253 придбали разом 1,751 нового члена, а 146 делеґатів не приєднали ані одного члена. Із 26-ох членів Головного Уряду було 21, які зорганізували разом 345 нових членів, з того новообраний головний радний Василь Пастушок сам зорганізував 51 члена.

Між Округами відсотково найкраще виконали свої організаційні квоти Округи: Баффало і Вунсакет (на 132 відсотки кожна) та Балтимор і Бостон (на 112 відсотків кожна). Кількісно найбільше членів (462) приєднала Округа Філядельфії.

Звітодавець окремо згадав про найкращі організаційні успіхи жінок, між якими в 1982 році перше місце зайняла секретарка 25-го Відділу Квітка Стецюк, приєднавши найбільше нових членів, забезпечених на найбільшу суму. Вона є одинокою жінкою, що вже 20 років кожного року своїми організаційними успіхами відновляє своє членство в почесному Клюбі Заслужених Союзовців. Друге і третє місце щодо успіхів в організаційній праці в 1982 році зайняли Дарія Цапар у 347-му Відділі та Христина Фуга-Ґербері.

Піврічна акція подвоєння суми забезпечення членів у віці до 65 років без лікарських оглядин, яку започатковано в жовтні минулого року та завершено в березні вже цього 1983 року, допомогла подвійно забезпечити приблизно 520 членів з-поміж усіх 1,597 нових членів, що їх приєднано в тому часі.

За три перші місяці цього 1983-го року УНСоюз приєднав 549 нових членів, з того в січні — 147, в лютому 158 і в березні 244. Між Округами в тому часі мали найкращі успіхи Округи: Філядельфія — 93 нові члени, Чикаго — 47, Ню Йорк — 40, Шамокін — 39 і Дітройт — 37 нових членів.

Головний організатор закінчив свій звіт інформаціями про плян організаційної праці в найближчих кількох місяцях, що включає:

* Підготову центрального секретарсько-організаційного курсу, який відбудеться на Союзівці в часі від 16-го до 20-го травня ц. р. До участи в курсі запрошені в першу чергу нові секретарі-організатори, а дальше ті, які — в опінії Екзекутивного Комітету — потребують такого курсу;
* Підготову організаційної конференції голів Округ, заплянованy на суботу і неділю 4-го і 5-го червня ц. р.
* У річницю 30-ої Конвенції УНС в травні ц. р. заплянoвано окрему акцію, в якій кожний конвенційний делеґат, включно із членами Головного Уряду, приєднав би бодай одного нового члена.
* У зв'язку із 90-річчям „Свободи", 50-річчям „Українського Тижневика" і 30-річчям „Веселки" в місяцях травні, червні і серпні буде переведена спеціяльна організаційна кампанія серед передплатників тих публікацій (згідно з рішенням Екзекутиви 27-го грудня 1982 року;
* В липні і серпні в організаційній кампанії наголошуватиметься зокрема потребу акцидентового забезпечення, мавши на увазі, що власне в тих вакаційних місяцях трапляється найбільше нещасливих випадків, отже й існує найбільша потреба такого забезпечення;
* Приготовляється нове і перевірене та доповнене видання брошури „Факти про УНС".

Про організаційний стан в Канаді звітодавець згадав, що з визначеної в 1982-му році організаційної квоти в кількості 700 нових членів здобуто тільки 203 члени, в цьому поодинокі Округи приєднали: Торонто 80 членів, Монтреаль — 61, Ніяґара — 53 і Західня Канада тільки дев'ять членів. За три перші місяці 1983 року ці округи приєднали: Торонто, Монтреаль і Ніяґара по 17 членів, а Західня Канада тільки одного члена.

Головний організатор закінчив свій звіт загальними інформаціями про працю поодиноких організаторів.

ЗВІТ Г. ПАШЕН

Звітодавець поінформувала зокрема про свою участь у конвенції Братського Конґресу стейту Іллиной, який відбувся в днях 10-го і 11-го березня ц. р. та який проходив під знаком нових потреб, труднощів і можливостей братських забезпеченевих установ у теперішньому часі. Ці „нові часи" вимагають зокрема перевірки таких адміністраційних справ, як перехід на безпосереднє вплачування членських вкладок до головних канцелярій, замість посередництва місцевих відділів, перехід на компютерську систему, при чому рекомендується велику обережність щодо вибору компюторів, продовжування та поширювання братських активностей тощо. Звітодавець згадала, що Конґрес, вшановуючи своїх померлих членів, згадав і померлого довголітнього урядовця і опісля почесного члена Головного Укряду УНС св. п. Івана Іванчука. Інформацією про висвітлення приготованого Славком Новицьким та заходами і коштом УНСоюзу фільму „За стерном долі" в Індіяні та ствердженням великої вартости того фільму заступниця головного предсідника закончила свій звіт.

ЗВІТ СЕН. П. ЮЗИКА

Звітодавець насамперед звернув увагу на — в його опінії — не цілком вірне пресове повідомлення про запропоноване ним на 30-тій Конференції доповнення до статуту в справі канадської Ради Директорів УНС та розгляд і рішення в цій справі на попередньому засіданні Екзекутиви. Рішено перевірити цю справу із звукозапису.

В дальшому звітодавець поінформував про організаційний та адміністраційний стан УНСоюзу в Канаді так, як його з'ясовано на нарадах Канадського Представництва, що відбулися 21-го листопада 1982 року в Торонто та в склад якого входять — разом з ним — головні урядовці: головний контролер мгр Іван Геврик та головні радні Василь Дідюк і Текля Мороз, як також почесний член Головного Уряду і керівник канадської канцелярії УНС („чіф ейджент") Богдан Зорич. Крім згаданої вже справи доповнення до статуту УНС, там обговорено ще ряд інших адміністраційних і организаційних проблем, між іншим:

* Справу репрезентації на щорічних фестивалях у Дофині;
* Необхідність заанґажування кваліфікованих організаторів, без яких трудно виконати будь-який організаційний плян
* Обмірковуване і пляноване вже від довшого часу видання альманаха-історії УНС в Канаді та, зокрема, справу
* Бюджету УНС, який передбачається на суму 76,000 долярів, що включає також винагороду для двох постійних організаторів (на яких ще немає кандидатів), як також видатки канадської канцелярії УНС, кошти репрезентації та інше.

Інформаціями про його заходи для виявлення справи спізнюваної поштової доставки „Свободи" до Канади, побажанням, щоб включати репрезентацію Канади на більших крайових імпрезах УНС закінчив сен. Юзик свій звіт

ЗВІТ Д—РА М. КУРОПАСЯ

Д-р Мирон Куропась почав свій звіт згадкою про наради Окружного Комітету Відділів УНС в Чікаго, які відбулися в січні ц. р. та на яких рішено влаштувати велику ювілейну імпрезу з нагоди 90-річчя „Свободи" Імпреза відбудеться з кінцем вересня ц. р. в приміщеннях парафії св. Йосифа. В дальшому звітодавець поінформував про зорганізоване ним висвітлення згаданого вже фільму „За стерном долі", як також фільму „УНС: Забезпечення - плюс" у школі і парафії св. Николая в Чикаго та в парафіях (там же) св. Володимира і Ольги та св. Андрея. У висвітлюваннях брали участь голова Округи Михайло Ольшанський та Стефанія Лісович. Фільми роблять величезне і в кожному відношенні позитивне враження. Очевидно, що при кожному показі фільму були відповідні інформації про УНС та вияснення і відповіді на запити. Глядачі з подивом стверджували, що УНС є єдиною організацією, яка може дозволити собі на коштовну продукцію таких фільмів. З таким же подивом оглядали ці фільми студенти вищих кляс середніх шкіл під час „Етнічного тижня".

Крім інформації про показ фільмів, звітодавець довше зупинився на звідомленні про свої відвідини попереднього дня в Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету та свої зустрічі і розмови з директором Інституту проф. д-ром Омеляном Пріцаком, професором Ігором Шевченком, Франком Сисином, Джеймсом Мейсом, Юрієм Грабовичем та іншими. Ці зустрічі і розмови, звітував д-р Куропась, — його „дуже збудували", зокрема коли мова про головну мету його відвідин — познайомлення з підготовою проф. Робертом Конквестом документальної книги про зорганізований Москвою голод в Україні 50 років тому. Як відомо, в підготові та публікації тієї книги УНСоюз заанґажований фінансовою допомогою. Текст книги згідно з інформаціями з Гарварду — буде готовий під кінець цього року, але її появу друком передбачається щойно в другій половині наступного 1984 року. Авторові та його асистентові д-рові Мейсові залежить зокрема на тому, щоб плянований голод в Україні 50 років тому потвердити також і совєтськими документами, розшук та використання яких вимагають часу і труду. Гарвард не буде видавцем цієї книги, але текст і вартість тієї книги та велика популярність і авторитет її автора допоможуть в доборі престижевого видавця.

Д-р М. Куропась поінформував також про свою зустріч та розмову з д-ром Мейсом, до якого він відноситься з великим подивом і респектом. Його заплянована на яких 400 сторінок документальна праця про „Комунізм і проблему національностей" матиме глобальний засяг і вартість

Д-р М. Куропась висловив ще найбільше признання для редакторів англомовного „Українського Тижневика", зокрема за підготову і випуск спеціяльного видання про голод в Україні 50 років тому, та закінчив свій звіт деякими завваrами і побажаннями відносно підготовлюваних Крайовим Громадським Комітетом акцій для „згадки самим і пригадки іншим" у столиці країни Вашінґтоні.

ЗВІТ Д—РА І. ФЛИСА

Серію звітування закінчив головний предсідник д-р І. Флис, інформуючи зокрема про такі справи:

* Мешканева будівля Полус Гук, що нею завідує УНСоюз разом з пуерторіканською організацією та яка є під контролею стейтових і федеральних властей, завжди становить якусь проблему, зокрема адміністраційного порядку. Тепер контрольні власті вимагають заанґажування професійного завідування (менаджмент) будинком.
* Немає тепер більших проблем з Українською будівлею УНСоюзу. Її Дирекція, до якої входять три затруднені в Головній Канцелярії екзекутивні урядовці і головний контролер адв. Нестор Олесницький та головний радний Тарас Шмагала, відбула своє засідання цього тижня.
* Звітодавець відвідав союзові Округи Дітройту, Аллентавну, Ню Йорку та інші, взаємно інформуючись про ситуації та актуальні справи в Головній Канцелярії і в терені;
* Відбуто нараду вужчої Культурної комісії (екзекутиви урядовці і редактори) для обмірковування деяких культурних активностей;
* Союзівка має ряд проблем, що вимагають багато праці і додаткових видатків. Заплянованo і переводиться ряд змін у підготові до нового вакаційного сезону, зокрема модернізується влаштування кімнат в Гостинниці, в якій змінюється все умеблювання;
* Звітодавець брав участь в останніх нарадах Президії СКВУ в Ню Йорку;
* „Ми всі пишаємось нашим англомовним „Українським Тижневиком" та подивляємо його молодих редакторів: Роману Сохан-Ґалзевич, Юрка Зарицького і Марту Коломиєць" — сказав на закінчення свого звіту д-р І. Флис.

ДИСКУСІЯ НАД ЗВІТАМИ

Після кожного звіту відбувалася над ним коротка дискусія, в якій додатково вияснювано заторкнені, або нові справи. Предметом дискусії були, між іншим, такі справи: уділювання іпотечних позичок членам і установам; згадана в звіті сен. Юзика справа доповнення до статуту; праця деяких організацій і секретарів; В-во „Свобода"; Культурна комісія; ряд актуальних загальногромадських справ.

Кожний із звітів, після короткої дискусії, був прийнятий одноушно.

ПРИЗНАННЯ ДЛЯ „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" І ЙОГО РЕДАКТОРІВ

Як уже згадано коротко при звітах д-ра М. Куропася та д-ра І. Флиса, вони, як також інші учасники нарад, висловлювали повне признання редакторам англомовного „Українського Тижневика": Романі Сохан-Ґадзевич, Юрієві Зарицькому та Марті Коломиєць за їхню працю і досягнення. Окремою притокою до того була публікація спеціяльного видання цього тижневика з датою 20-го березня із матеріялами про голод в Україні 50 років тому. Тисячі додаткових примірників того видання тижневика замовляють тепер з усіх кінців Америки. Його отримали всі законодавці у Вашінґтоні та його масово поширюється серед впливових осіб. Про це зокрема говорив д-р М. Куропась.

НОВІ КЛЯСИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, НОВІ МАШИНИ

Головний секретар В. Сохан поінформував про ряд відбутих консультацій членів Головного Екзекутивного Комітету УНСоюзу з фахівцями життьового забезпечення про можливі реформи вкладок і зворотних вартостей теперішніх грамот УНСоюзу та впровадження в життя нових плянів—грамот забезпечення, як також нових додаткових договорів до основних грамот. Розповів він теж про відбуті зустрічі членів Головного Екзекутивного Комітету з представниками різних фірм, які продають, або винаймають компюторські машини, чи теж обслуговують своїми компюторами другі установи. Ціллю цих зустрічей та відвідин фірм, які мають такі компютори-бюрові обчислювальні машини, є змодернізувати діловодство УНСоюзу і пристосувати його до нових вимог часу. Така дальша механізація праці в Головній Канцелярії дасть змогу УНСоюзові покращати забезпеченеву службу членства і посилити фахове обслуговування і допомогу секретарям та організаторам в терені. Головний касир У. Дячук також подала свої завваги про ці справи.

ПАМ'ЯТНИК НА МОГИЛІ О. НЕСТОРА ДМИТРОВА

Як про це своєчасно інформовано, Екзекутива УНС на своїх кінцеворічних нара-

(Продовження на стор. 4)

ВШАНОВУЮЧИ ПАМ'ЯТЬ,
в 25-ту річницю відходу до Вічности,
Дорогого й Незабутнього ШВАҐРА

бл. п.

мґр. Павла Грицака

складаємо 100.00 долярів на УКРАЇНСЬКИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ при Гарварді.

Ярослава і Ярослав ПАНЧУКИ

ДНЯ 9-го КВІТНЯ 1983 Р., ПРИПАДАЄ ВОСЬМА БОЛЮЧА РІЧНИЦЯ СМЕРТИ нашого Найдорожчого і Незабутнього ЧОЛОВІКА, ТАТА, ДІДУСЯ І БРАТА

бл. п. проф. д-ра

Василя Стецюка

ЗАУПОКІЙНІ ЛІТУРГІЇ з ПАНАХИДАМИ

будуть відправлені:

в церкві св. Юра в Ню Йорку; в церкві свв. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж.; в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.; у Соборі Св. Софії в Римі, Італія; в Люрді та у Бразилії.

В непотішному смутку:

дружина — КВІТКА
син — ЮРКО з дружиною КАТЕЮ
внуки — МАРЧИК І ПЕТРУСЬ
сестри: МАРІЯ ПІДГОРОДЕЦЬКА та ГАЛИНА з Родиною

У пам'ять Покійного, складаємо 100.00 дол. (продовження), на стипендійний фонд Його імени при УВУ, 100.00 дол. на Дар Любови Патріярхові, 100.00 на Церкву в Люрді і на сиротинець у Бразилії.

Ділюся болючою вісткою з Рідними, Прителями і Земляками Городенщини, що в понеділок, 4-го квітня 1983 року, по довгій і тяжкій недузі, відійшов у Вічність мій Найдорожчий МУЖ

бл. п.

інж. ПЕТРО КУЛИК

проживши 73 роки

ПАРАСТАС і ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ були відслужені у вівторок, 5-го квітня 1983 р. в Голивуд, Флорида.

ПОХОРОН — в четвер, 7-го квітня 1983 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

В безмежному горю:

дружина — ЕМІЛІЯ
і Рідня в Україні

Стежками...

(Продовження зі стор. 2)

що нагадувала формою шолом галицького князя Осмомисла, пластової синьої хустки та довгої пластової палиці.

Нагадуються епізоди з пластового життя, коли пластунки членки 12-го Куреня ім. Княгині Романової — збиралися на „впоряд" у ранніх годинах перед — або після науки в парку чи на подвір'ю школи, де вивчали маршувати „на струнко", тримати крок, віддавати почесть, орудувати пластовою палицею тощо. Признати треба, що тодішня пластова молодь обох статей здисципліновано та бездоганно вела себе в зеленосвяточних походах на стрілецькі могили, на пластових стрічах, прогулянках. Пошана і притримування пластового закону, карність, глибока релігійність, любов до Батьківщини, патріотизм, що виріс і з Шевченкового слова та ще з таких недавніх визвольних змагань — були тими твердими і незаперечними аксіомами пластового світогляду. Не забуду ніколи пластової присяги, що її ми складали перед курінним прапором із піднесеними трьома пальцями пластового привіту, зворушеним голосом урочисто складали обіт:

....Плекати силу тіла і ума,
Щоб нарід мій вольний, могутній зростав.
Щоб тиха, журлива невольнича дума замовкла, —
А — гордо, щоб спів наш лунав..."

Пластова організація була для нас, учениць дівочої гімназії виховною школою, що кристалізувала наші характери. Прогулянки, пластові табори на „Соколі", пластові зустрічі, — гутірки — все це було будуючою-конструктивною романтикою нашої молодости. Після розв'язання „Пласту" 1930 року ті ж самі пластуни і пластунки включалися у лави Організації Українських Націоналістів і жертвами свого молодого життя документували присягу вірности Україні... Для прикладу згадати треба б сьогодні товаришок юних літ: тиху, скромну Наталку Брилинську, встидливу Марійку Грабовську, що впали жертвами війни та Надію Білобрам, старшу на дві кляси товаришку, яка згинула в станиславівській тюрмі, під час жахливої масакри українських політичних в'язнів у час втечі большевиків у червні 1941 року, жертвами якої і впали молоді станиславівці.

Закінчуючи мандрівку в минуле, в 50-річчя іспиту зрілости в Українській Дівочій Гімназії „Рідна Школа" в Станиславові — хочеться висловити подяку й синівську любов тій школі, що передала нам, своїм вихованкам глибокі моральні і національні основи, що навчила цінити, любити свій нарід, що навчила нас нашої історії та: „Хто ми? — Чиї сини?.. А вчителів наших, що передали нам своє знання, що виховували нас — слід згадати теплим словом подяки та збереженням про них вдячної і вічної пам'яті в наших серцях.

Проминули роки... Посивіли наші скроні, похилились наші постаті... За нами — пройдений шлях життя, кошмар двох світових воєн, розлука з рідними порогами, мандрівка в невідомі країни для збереження себе і своїх родин. За нами роки зарібкової праці в країнах нового поселення, мовних труднощів, різних культур, — журба і важка відповідальність за виховання дітей серед різнонаціонального оточення... Під тихий вечір життя, зрілими очима — обсервуємо, порівнюємо, аналізуємо пройдений шлях життя... Чи зуміли ми передати, вщепити молодому поколінню ті високі моральні вартості, вікову традицію, українську національну ідентичність, ті незримі скрижалі, що їх ми винесли із мурів нашої „альма матер" української Дівочої Гімназії „Рідна Школа" в Станиславові.

Бандуристи просять прислати їм світлини

Дітройт, Миш. — Українська Капеля Бандуристів ім. Шевченка з Дітройту, розпочинаючи свої турне по американських містах цієї весни, звертається до українських громадян, що бували у минулому на концертах Капелі й мають у своєму посіданні будь-які світлини з цілої Капелі, частини її чи поодиноких бандуристів, прислати такі світлини для використання промоторам концертового турне Капелі, які популяризують ці виступи-концерти серед американських засобів масової інформації.

Крім світлин, біло-чорних чи кольорових, Капеля теж зацікавлена прозірками та фільмовими стрічками, на яких зняті кадри з виступів Капелі в будь-який час і в будь-якому місці. Власників таких фотографій, прозірок і фільмів просимо переслати згадані матеріяли на адресу „Свободи" для Bandurist Spring Tour, „Svoboda", 30 Mongromery Str., Jersey City, N.J. 07302.

Екзекутивний Комітет УНС...

(Закінчення зі стор. 3)

дах в грудні минулого року, познайомившись з інформацією д-ра І. Флиса про стан могили другого з черги головного секретаря УНС і другого з черги головного редактора „Свободи", справжнього піонера і літописця Української Америки о. Нестора Дмитрова, встановила окрему комісію в особах д-ра І.Флиса, д-ра М.Куропася та ред. А.Драгана для перевірки стану могили та умов і коштів поставлення на ній відповідного пам'ятника.

Звітуючи про виконання того доручення, д-р І.Флис поінформував, що він і ред. А.Драган відвідали Вічнозелений цвинтар біля Елизабету, Н.Дж., де похований о. Нестор Дмитрів, і тільки при допомозі цвинтарної адміністрації і двох цвинтарних працівників віднайшли заросле травою та вкрите листям місце, в якому похований о. Н. Дмитрів і там же разом з ним його дружина Констанца, його дочка Стефанія, його син Нестор, мол., та його чевістка. Усі померли в 20– 30 роках. Негайно після того звітодавець і А.Драган відвідали українське підприємство надгробників Безсонових в Бавнд Бруку та дали їм усі потрібні інформації щодо пам'ятника та написів на ньому. На пропозицію д-ра І.Флиса власники підприємства загостили на ці наради Екзекутиви й особисто з'ясували подробиці, кошт та альтернативи такого пам'ятника, який буде поставлений ще цього року.

РЕЗОЛЮЦІЯ

Згідно з програмою нарад, головний предсідник д-р І. Флис та головний касир У.Дячук поінформували Екзекутиву про свою участь у нарадах і діяльності Комітету за Правопорядок в УККА та Крайового Громадського Комітету - для вшанування пам'яті жертв Великого голоду в Україні в 1932– 33 роках, в яких вони репрезентують УНС. Обоє звітодавці в заключенні ствердили вже „майже" безвиглядність заходів цих комітетів дійти до якогось порозуміння з представниками Українського Визвольного Фронту, які виступають тепер під фірмою УККА. В результаті такого стану Екзекутива схвалила однодушно резолюцію, про яку згадано на початку та повний текст якої надрукований на іншому місці в цьому числі. Резолюцію схвалено після дискусії з участю всіх учасників нарад.

ЗАКІНЧЕННЯ НАРАД

Після обговорення ще ряда „різних справ", наради закінчено пізно увечері потвердженням ранішого рішення, щоб річне засідання Головного Уряду відбути на Союзівці в тижні, що починається 6-го червня.

Помер Роман Осташевський

Св.п. Р. Осташевський

(пс). 26-го лютого ц.р. українська спільнота понесла велику незаступиму втрату. Помер після другої операції на серце визначний громадський діяч, провідний член багатьох організацій і довголітній організатор українського культурно-освітнього життя в Альберті взагалі, Роман Осташевський. Йому було 58 роки. У глибокому смутку залишилася дружина Лілея, син Тарас, дочки, Тереса і Соня, а на далекій Україні — понад 90-літня матір Теофіля і сестра Марія. Останні 8 років свого життя св.п. Осташевський був директором Села української культурної спадщини, найбільшого українського музею під відкритим небом у вільному світі, під який покійний поставив солідні основи, але закінчити якого йому так і не довелось.

Панахида відбулася в катедрі св.свщ. Йосафата, а відправили її Владики Ніл Саварин в асисті отців Володимира Тарнавського і Василя Волошина. На другий день в середу 2-го березня, в тій же катедрі, оо. Володимир Тарнавський, Василь Волошин і Василь Гупало відправили заупокійну Службу Божу.

На панахиді прощав покійного сам Владика Ніл, а на заупокійній Службі Божій духовну науку виголосив о. Володимир Тарнавський. Треба відмітити, що у панахиді взяли участь Владика Борис, Архиєпископ Української Православної Церкви, і о. Протопресвітер Дмитро Лучак, парох катедри св. Івана.

Повна церква людей і на панахиді і на заупокійній Службі Божій, свідчила якою великою любов'ю і пошаною користувався покійний в українській і загальній канадській спільноті. Домовину несли Юрій Стефаник, Василь Кунда, Григорій Братків (спровадив Осташевського до Канади), Григорій Порохівник, Михайло Кучер і Петро Саварин. Друзі по зброї, колишні дивізійники, і члени Української стрілецької громади при УНО в Едмонтоні, взяли участь з прапорами у панахиді, що її співав відомий едмонтонський хор „Каштан" під проводом Михайла Свистуна.

Тіло спочиває на українському цвинтарі св. Михаїла. Був морозний день, коли під гомін стрілецької пісні „Видиш, брате мій" учасники жалобної похоронної процесії на цвинтарі в останне глянули на домовину покійного й відїхали на післяпохоронну тризну в Домі УНО.

На тризні, якою проводив близький колега покійного О. Саварин св.п. Р. Осташевського, зворушливо попрощали д-р Микола Суховерський, голова Провінційної Ради КУК, від КУК (передав також співчуття родині від Крайової управи УНО), проф. Стефан Ґрох від УНО і братніх організацій, мгр Юрій Стефаник, голова від Об'єднання українських письменників „Слово", Михайло Кучер, голова, від дивізійників, і Петро Саварин — від найближчих приятелів і співпрацівників.

На кінець тризни вдова по покійному Лілея Осташевська подякувала всім за слова співчуття і розради. Замість квітів на могилу на нев'янучий вінок на бажання Лілеї Осташевської учасники похорону склали 4,000 дол. на Канадську фундацію українських студій, за що подякував всім жертводавцям на тризні голова Фундації Петро Саварин.

Роман Осташевський був високоосвіченої, шляхетною, надзвичайно працьовитою, а при тому скромною людиною. Освіту свою злобув в Україні, а потім в університетах Риму (філософія і теологія), МекҐіл (бібліотекарство) і Денвер (архіварство). У Канаді почав від звичайного робітника, далі працював як поштовий урядник, потім бібліотекарем едмонтонської міської бібліотеки, згодом як провінційний архівар, а накінець на високому пості директора Села української культурної спадщини.

Його життєвий шлях не був легкий, але факт, що від звичайного гаражного робітника дійшов він до ордену Канади, свідчить про його великі здібності і відданість праці. Згадати треба, що покійний в свій час був головою Товариства бібліотекарів Едмонту, одержав Грамоту осягів Альберти, срібно-ювілейну медалю королеви й золоту Шевченківську медалю КУК, а едмонтонський Клюб Професіоналістів і Підприємців нагородив його почесним досмертним членством.

Само зрозуміло, був св.п. Роман провідним членом багатьох українських організацій, з яких треба згадати: Літературно - Мистецький Клюб, Український драматичний клюб, Товариство за український Патріярхат, НТШ, УНО (едмонтонське і національна управа), КУК (едмонтонський і Провінційна Рада), КУПіП, Братство колишніх українських вояків І УД, УНА, ЦУК, БУК і т.д. Найбільш знаний, однак, був він як організатор культурно-освітнього життя української спільноти Альберти, і великий шанувальник українського мистецького слова. Ніколи не забуде Едмонтон його чудового читання творів Василя Стефаника, зокрема „Синів" і „Марії", творів Миколи Понеділька, Гриця Зозулі, його радіопрограм, його телевізійних передач „Контакт". Роман Осташевський завжди щось організовував, все щось плянував, чи то який фестиваль, чи концерт, чи відзначення. Йому Едмонтон завдячує серію концертів „Спадщина", симфонічні концерти, „українські дні" на Селі УКС, імпозантні концерти з нагоди Свята Державности, ряд різних ювілеїв, як і кілька пам'ятників, між ними „українська піонерська родина", бюст Лисенка, бюст Кошиця, а останньо - бюст д-ра Олеськова.

Словом, як писав колись Симоненко, „поховали хорошу людину", яку неможливо буде заступити, бо таких немає багато взагалі.

Що далі?

(Продовження зі стор. 2)

є приєднувати приятелів українській визвольній справі, — спростувати фальші про Україну, ширити про неї правду, усвідомлювати вільний світ, що в його інтересі лежить державницька воля України. Як це робити, чи дотепер мали ми успіхи в цьому ділі, що добре зробили і що проґавили, і як надалі поводитися, це питання, яке вміщається у запиті „Що далі?" і яке мусить найближче цікавити всіх вільних українців.

Запит „Що далі?" заторкує не тільки аналізу сучасности, але й плянування і передбачування майбутности. Це не політиканство, яке спирається на фразах і побожних бажаннях, „вішфул тінкінг", а шукання висновків із існуючих фактів та історичних прецедентів. Завданням кожної політичної еміграції і в нашому випадку завданням українських поселенців є поглиблювати політичну думку, викидати з неї полову і залишати здорове зерно, створювати атмосферу, яка була б пригожа для творення конструктивних діл і облегшувала місію приєднування чужинців для рідної справи. Тому прилюдна дискусія над отими всіма болючими проблемами — це не тільки потреба, але й обов'язок тих, що їхньою професією є придивлятися, аналізувати, робити висновки, впливати на громадську думку, і все це робити так, як диктує культура говореного і друкованого слова.

Події не діються „самі від себе", вони не приходять автоматично, події творять люди й інколи трудно проблему відокремити цілком від людей, які цю проблему створили. Але у прилюдній дебаті на тему „Що далі?" не треба назвати прізвища. У такій прилюдній дебаті треба вистерігатися всього, що могло б підсунути підозру, що йдеться не про проблеми, а про особи. Особи проминальні, і проблеми міняються, але українська основна проблематика тривка і на тлі цієї великої проблематики, що її можна схопити у коротких словах „Україна і вільна громада" — персонадія відходять на задній плян.

Два наші публіцисти-коментатори, відомі з своїх писань і публічних виступів, і учений психолог, відомий з своїх публікацій, в яких намагався шукати пояснення різних негативних проявів української дійсности в минулому і сучасному за критеріями науки психології, виступлять 9-го квітня ц. р. на панелі під всеохоплюючим гаслом „Що далі?". Модератором буде професійна журналістка, але й активна громадська діячка, добре знайома з тематикою вечора. Спонзорує Спілка Українських Журналістів Америки, завданням якої є творити громадську думку. Кожний з учасників панелю має за завдання не тільки у короткій доповіді в межах 20-30 хвилин з'ясувати свій погляд, але й відповідати на запити присутніх слухачів.

Кожний з окремих учасників панелю належить до світу, що його американська високошкільна система охопила терміном „політікел саєнс", створивши навіть окремі факультети такої ділянки знання, і цілий той панель — це ділянка „політікел саєнс". Не пропаганда, не фразологічне політиканство, і не ворожбицтво, а оперта на наукових премісах — знанні історії і власному хисті аналітики — це дискусійний вечір, присвячений поглибленню української політичної думки. Очевидно не існує ідеальної об'єктивности, яка обмежена тільки до дат і фактів. Кожний коментатор, кожне твердження кожного аналітика — мусить бути суб'єктивним, бо мусить віддзеркалювати світогляд доповідача. Але суб'єктивізм може бути різний — у даному випадку йдеться про таке суб'єктивне з'ясування заторкуваних проблем, щоб академічним ладом у культурній атмосфері можна висловлювати різні думки на ту саму тему. „Погоджуємося, що не погоджуємось", — кажуть мудрі американські учені й політики.

Панель, який запов'джений на суботу 9-го квітня ц. р. на годину 5:30 в Українському Інституті Америки у Ню Йорку напевне не дасть остаточної однозгідної відповіді на все, що стосується українського „Що далі?", але повинен таким чином причинитися до спокійної культурної дискусії для добра конструктивної української політичної думки.